

VAN OORSTOK TOT OORSTOKPAARDJE

DOELEN

De leerlingen:

- onderzoeken de verschillende onderdelen en ruimere context van plastic zwerfvuil;
- onderzoeken oorzaken en gevolgen van plastic afval in zee en oceaan (plastic soep).

MATERIAAL

De werkbladen 'Ik zit in de tekening' en 'Oorstokpaard': een per leerling op www.djapo.be/systemdenken-praktijkids.

VOORAF

Je kan ook een andere foto kiezen of maken waarop een stuk plastic zwerfafval op straat, strand, ... zichtbaar is. Print die foto en knip er het stuk plastic afval uit. Kleef dat op een blad en kopieer (x aantal leerlingen). Selecteer een reportage over plastic soep of plastic afval in de zee.

TIP

Neem het mondiale aspect mee door een beeld te kiezen van bv. een strand met plastic afval in Azië, Zuid-Amerika of Afrika.

Archief voor het Onderwijs (Karrewiet) + Schooltv.nl
zoekterm: plastic afval, plastic soep

OPBOUW

- 1 Ik zit in de tekening
- 2 Van oorstok tot oorstokpaardje
- 3 Domino in het echt
- 4 Reflectie

1 IK ZIT IN DE TEKENING

STAP 1

Geef elke leerling een werkblad waarop een deel van een foto nl. het plastic zwerfvuil staat. De leerlingen tekenen en/of noteren hierrond wat er op het beeld volgens hen nog te zien of te ervaren is.

HULPVRAGEN

Wat zie je? Wat gebeurt er volgens jou rond ..? Waar bevindt zich dit? Wie of wat staat, ligt, ... ernaast, erboven, eronder? Hoe komt het dat hier plastic zwerfvuil ligt? Wat ontbreekt er op het deeltje van de foto om goed te kunnen begrijpen wat er is gebeurd?

STAP 2

Toon het volledige beeld en onderzoek samen de context.

Wat gebeurt hier? Waar bevindt dit afval zich? Heb je dit zelf al gezien of ervaren? Wie legt het daar? Welk probleem zie je op de foto? Bestaat dit probleem ook op onze school? Of dichtbij je huis? Was het volgens jou zo bedoeld? Wat voel je bij het zien van de foto? Wie voelt zich hier nog zo bij?

Vertel dat plastic afval op straat gaat zwerven door de wind en dan in waterlopen en uiteindelijk in zee terecht komt. Al dat plastic afval samen in de oceaan vormt de plastic soep.

Bekijk samen ter illustratie een korte reportage of filmpje over plastic soep.

TIP

Vul een kookpot met water. Knip een aantal stukjes plastic - flesje, verpakking,... - in stukjes en meng in het water. Vergelijk dit met de plastic soep in de oceaan.

2 VAN OORSTOK TOT OORSTOKPAARDJE

STAP 1

Geef de kinderen het werkblad 'oorstokpaardje'. Differentieer door de opdracht alleen, per twee of in groep te laten uitvoeren. Bevraag wat ze zien: een zeepaardje houdt een oorstokje vast. Hoe komt het dat een zeepaardje in zee een oorstokje vasthoudt? Hoe komt het daar terecht?

STAP 2

De leerlingen beschrijven en/of tekenen de verschillende tussenstappen over hoe een oorstokje bij een zeepaardje terecht kan komen. Niet elk vakje moet gebruikt worden. Ze tekenen pijlen tussen de vakjes. Vergelijk aan het einde de verschillende oorzakenkettingen en schets er enkele aan bord.

HULPVVRAGEN

Wat is er gebeurd, denk je? Waarom denk je dat? Welke andere mogelijkheden zijn er? Is het de bedoeling dat een zeepaardje een oorstokje vasthoudt?

STAP 3

Bekijk samen een animatie (*thinglink*) over mogelijke oorzaken op djapo.be/systeemdenken-praktijkuids. Bespreek kort na en vergelijk met de oorzakenkettingen van de kinderen. Benadruk niet zozeer de juistheid van de antwoorden, wel de verschillende, mogelijke oorzaken die er bestaan.

OPMERKING: Slechts een deel van het plastic afval wordt gerecycleerd. De plastic soep zal jammer genoeg niet verdwijnen enkel door te sorteren en te recyclen en ondertussen plastic te blijven produceren. Ons consumptiegedrag heeft m.a.w. een grote impact op de plastic soep.

LAAT JE INSPIREREN!

Leidraad met tips om activiteiten systeemdenken te begeleiden op p. 38

Gratis downloadbaar materiaal over plastic (zwerf)afval op www.djapo.be/mei-plasticvrij-eerste-graad/.

Echo uit de klas op p. 22

3 DOMINO IN HET ECHT

STAP 1

Onderzoek samen het domino-effect van de plastic soep. Doe de opdracht eerst klassikaal en daarna evt. in duo's of groepjes.

Herformuleer samen met de klas het probleem: er belandt plastic afval in de zee. Tekenen een dominosteentje en schrijf of teken in het linkse vak *plastic soep*.

Wat gebeurt er als er plastic afval in zee belandt?

Stimuleer de leerlingen om zelf mogelijke gevolgen te bedenken en daarvan als.. dan ..-zinnen te maken. *Als er plastic afval in zee belandt, dan eten de vissen dat op. Als de vissen plastic afval eten, dan worden ze ziek. ...* Kies een gevolg en noteer dat aan de rechterkant van de dominosteentje. Denk verder na over dat feit en vul de domino aan of laat de leerlingen dat zelf onderzoeken.

STAP 2

Bespreek klassikaal. Hang of hertekenen enkele domino's aan bord. Vertel dat de kinderen zonet over 'gevolgen' hebben nagedacht. Bevraag telkens of iemand nog andere gevolgen heeft bedacht.

Wat gebeurt er als ..? Zijn alle gevolgen slecht of zijn er goede gevolgen? Hoe komt dat? Is er een onverwacht gevolg?

Besluit dat een gebeurtenis vaak meerdere gevolgen heeft.

4 REFLECTIE

- Wat zou jij aan iemand anders vertellen over de plastic soep?
- Welke oefening heeft jou het meest geleerd over de plastic soep? Verklaar.
- Wat heb je gedaan in de opdracht 'oorstokpaardje' of 'domino'?
- Wat is er wel/niet moeilijk aan het onderzoeken van oorzaken (= hoe het komt dat iets gebeurt) en gevolgen (= wat er gebeurt als ...)?
- Welk gevolg heeft je verbaasd? Hoe komt dat?
- Kan je alle gevolgen van een gebeurtenis altijd goed voorspellen?
- Welke opdracht wil je nog toepassen? Op welk onderwerp?